BALTAZAR VIJOLIĆ

CVIJET HRVATSKE KRVI

26855

BALTAZAR VIJOLIĆ:

CVIJET HRVATSKE KRVI

VALTAZAR VIJOLIĆ

BALTAZAR VIJOLIĆ

CVIJET HRVATSKE KRVI

PJESME O SVETOM HRVATU

SA SLIKAMA OD GABRIJELA JURKIĆA

ZAGREB 1939

TISAK TISKARE NARODNE PROSVJETE U ZAGREBU

A finibus terrae laudes audivimus,
gloriam justi.
Čak s krajeva zemlje čusmo hvale,
slavu pravednika.

(Isaija 24, 16.)

U RODNOM KRAJU

MALI POBOŽNI NIKOLA

EXCELSIOR

Strmi tvrđava sura kraj morskih crnih litica
bdijuć nad tvrdim gradom i plavim tihim dragama.
Nad njim Arkanđeo ratnik* rasutih zlatnih vitica
lebdi sa plamenim mačem i sa usudnim vagama.

I dok su ljudi puni pohlepe, mržnje, nemira,
a lože i vijećnice gradske prepirke, graje, žamora,
— mladi Nikola Tavilić, leptir nebeskog svemira,
nevinu prostro je dušu na ploču od bijelog mramora.

Osjeća nad sobom crkvu — Boga i kliktaj glasova,
što pjevaju o ljiljanu, molitvi, postu, ranama.
I čuje šum: melodiju zlatnih sazrelih klasova
u Jaganjčevoj ljubavi — visoko u višnjim stranama.

On sitan, a ipak velik između Božjih stvorova
čuje: — orlovska krila šire mu se u grudima.
Bog mu se javlja. Zove ga — iz kerubinskih korova
htio bi ljubav i svijetlo donijet i najzadnjim ljudima.

Pa onda umrijet na lomači, ili raspetim rukama
da zagrli i onoga, što srce mu je probio.
Oh tada u takovima — pa još i u gorim mukama
slatko bi klikto Isusu, što dušu mu je zarobio.

* Sv. Mihovil, zaštitnik grada Šibenika.

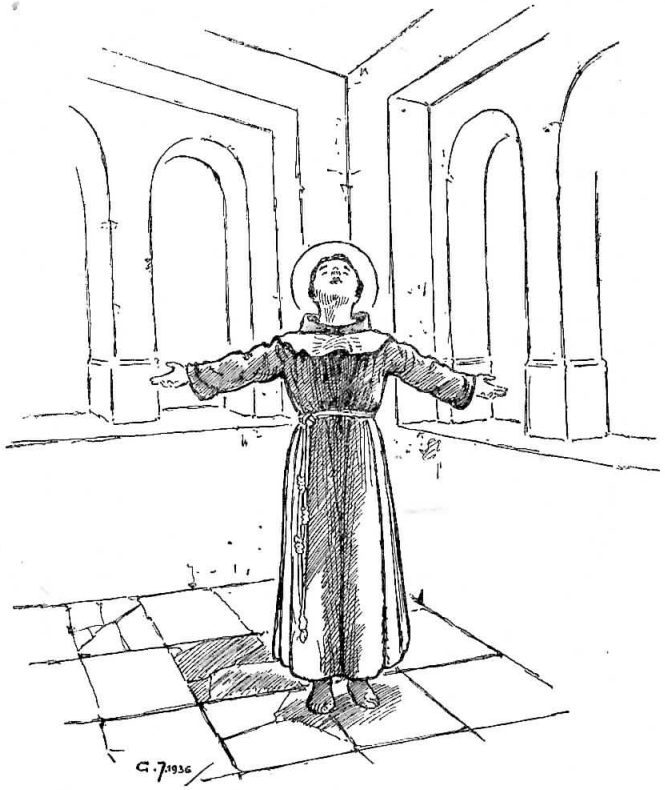

KAO MLADI FRANJEVAC U BRIBIRU

NA BRIBIRSKOM BRDU

Ispustio je iz ruke teški željezni zvekir,
što je zaječao na vratima i javio se tišini
samostanskih ćelija. — Nitko se nije ozvao.
Ali osjetio je gdje se otvara veliko, toplo srce:
sunčani tabernakul za nevinoga goluba.
»Uniđi!« — Voštana, isposnička ruka,
probodena na vrhu Alverne,
uvela ga je preko blagoslovljenoga praga.

Svodovi puni mira, sjene mrkih banova*,
što tu u hramu tišine nađoše slatki počinak,
Bezgrešna, divna Djevica
veličana dnevno psalmima
dobre Male Braće
čekahu ga ko davno najavljena gosta.
A on im je dolazio. Njegove stope
odzvanjahu snažno, odlučno,
bez povratka, kao da se žure
u slavu — u vječnost.

* U bribirskoj crkvi sv. Marije bio je pokopan ban Pavao Šubić i drugi iz njegova roda.

U DOMOVINI ASIŠKOG SIROMAHA

U SVETOM ZANOSU U RIVO-TORTU

RIVO — TORTO

Teče maleni potok — Rivo - Torto,
svetiji nego li Ganges i Niagara.
Tu je u maloj kućici sjalo veliko sunce:
Duša
Asiškoga Siromaha
slaveći čudesno vjenčanje
s Djevicom
zvanom Siromaštvo.

Teče maleni potok u bistru umbrijsku noć.
Harfa njegova žubora
ulazi kroz mali samostanski prozor,
gdje je usnuo na tvrdom kamenu
mladi, umorni putnik
s dalekih obala.

Još mu je na usnama molitva,
u ruci mu se svjetluca bič
omašćen njegovom krvlju,
a bokove ujeda cilicij
poput veprovih zubi.

»Što hoćeš, sinko?!« — čuo je isti glas
kao onda na bribirskom brdu.
»Oče, bjelinu Tvoje duše,
Plamen
Serafskoga Ti srca...«

OD JADRANA DO DRINE

POVRATAK U RODNI KRAJ

Odletio je iz umbrijske doline
poput sitne pčelice,
no koja se je napila nebeskog nektara
noseći pod krilašcima
grumečke lepršava peluda
serafske ruže, ljiljana
i masline.

Ali i kao orao, što je na Alverni
pjevao nad ćelijom brata Franje
i lijetom dočaravao mu najviše visine.

Odletio je...
Srce srodno, neodoljiva nostalgija
vuče ga tamo, gdje sunce sja
nad rodnim gradom,
selom i dolinom,
gdje pastir u majčinoj mu riječi
žove ovce na vrelo
i jutarnju livadu.

Kako su uzvišeni tamo
jutarnji i večernji angelusi,
što pjevaju i mole blagoslov
grudi najmilije zemlje
— Domovini!...

PRVI POGLED NA BOGUMILSKU BOSNU

Nepregledne šume: tajanstvena naselja
sjenâ i stoljetnih priča.
Rijeke, što otječu lagano i padaju
u divljem slapu s pjenom uzavrelog srebra.
Zelene ravni išarane bjelinom
veselih ovaca, oživljene mukom goveda
prostrle su se pred njim. Vesele ga
i razapinju mu dušu.

Osjeća:
miriše srodan mu znoj. Ključa
krv njegove krvi. Nervi njegova srca
prošireni su u bratskim prsima...
To je dio rodne mu zemlje.
Njegov narod.

Al jadan, otrovan paklenom žuči.
U povampirenom mozgu sjedi mu mora
i crnim krilima zasjenjuje mu oči:
slijep je na putu k nepreglednom horizontu,
na kojemu se odrazuje
pod aureolom Boga vječni Lučonoša
Krist.

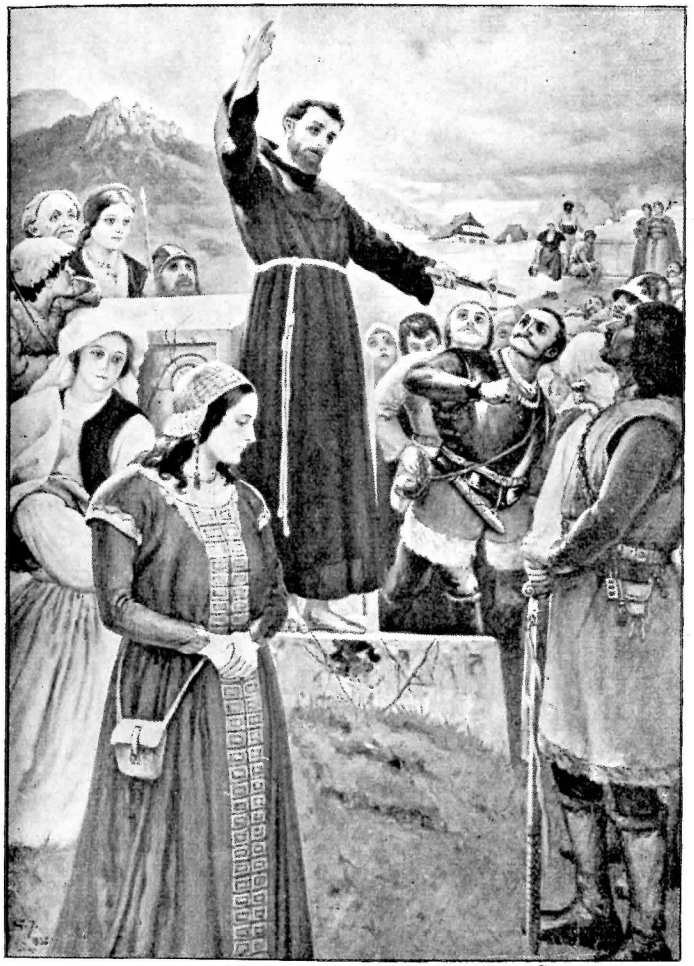

BL. NIKOLA TAVELIĆ PROPOVIJEDA U BOSNI

Ustreptao je. Sućut, bol i vapaj
vinuo mu se je iz duše
kao Bogu na Golgoti.

Visoko je digao otkupljenja znak,
što je doveo k pobjedi
pokolebane Konstatinove legije:

»Evo Križa Gospodnjeg!
Bježite, paklene sile!
Pobjeđuje
Lav od Judina koljena,
Korijen Davidov.
Alelluja!«

BOGUMILSKI DJED

U tamne očne duplje,
dva mutna jezera,
duboko mu uroniše zjene.

Dugačka sijeda brada,
raspahuljana nečista vuna,
prosula mu se po prsima
i drhtala na kucajima
uznemirenoga srca.

Nešto granitno teško
tištilo mu je navorano čelo:
vidio je junačku četu
srčanih bosonogih »ujaka«
gdje leti na orlovskim krilima
brdima, prodolom i šumama.

Nabujala rijeka, vihor pred olujom,
daleki pradjedovski zov:
životvorna im riječ
razlijevala se posvuda.

Prignuo je glavu kralj
skinuvši skupocjeni dijadem.
Njegove su pokleknule vojvode,
a narod je pao u prašinu:
svi primiše Krst na pokorno tjeme.

Njega ostavljaju njegovi vjerni
prorijeđeni, raspršeni
kao plašljive ptice,
kad ih progoni kobac.
Nad njime vlada Moć,
kojoj ne može da se opre.

Nešto granitno teško
tištilo mu je izrovano čelo...
Na prag opustjela hrama
klonuo je.
Nemirno srce
probodeno očajem
streslo se i rasprsnulo
u beznađa ponoru...

U KRISTOVOJ DOMOVINI

NA POLASKU U KRISTOVU DOMOVINU

Šumi more. Pozlaćeni jutarnjim suncem
pjevaju konopi na visokim katarkama
poput harfe:
kreće na pučinu brod.

S njega četiri mala brata:
četiri Kristova arkanđela,
pruženih desnica blagosiljaju zemlju,
što je ostavljaju
u plavilu sunca,
u svilenom velu mekih oblaka.

Tamo daleko iza njezinih gora
kroz prodole, uz tiha naselja
na vrsima brda i u dolinama
prosuli su iskre
serafskih duša,
da joj u danima borbe,
u noćima crnih iskušenja
svijetle kao vječna svijetla
s oltara Isusovih.

Draga hrvatska gruda
sve im je dala.
Sve...
Samo nije mučenički vijenac.
Ta njezino trnje pretvorilo bi se
u mekane liljane na njihovim glavama.
Njezine jele, borovi i čempresi
nijesu rasli za križ,
već za tabernakul
ili za strop od crkve,
ovijen oblakom tamjana.

Možda tamo, gdje je nevini Jaganjac
užašao na Golgotu,
i za njihovo čelo sazrijeva oštar trn.
Teše se križ i
plete sedmerokraki bič.

On, vječni Ljubitelj svojih,
tamo gdje umirahu proroci,
gdje se je i On proslavio krvlju,
može li im uskratiti to?

Pučina trepti. Šumi more.
Pozlaćeni jutarnjim suncem
pjevaju konopi na visokim katarkama
poput harfe. Odmiče brod.

Trojica spustiše ruke,
što moljahu blagoslov,
a četvrti uprav je tada,
kad blijeđahu na dalekom obzorju
visoke gore, gradovi i sela,
raširio obadvije ruke
poput anđeoskih krila
pred tabernakulom
i kliknuo:
Domovino, s Bogom!
Opeta
vratit ću se k tebi
s hiljadu blagoslova
pod vijencem crvenih ruža,
što su proscvjetale iz moje krvi
za Tebe,
— za Isusa...

PRED SVETIM GRADOM JERUSALEMOM

NA CILJU

Njihove bose ranjene noge
otisnule su prvi trag
u prašini zemlje:
domovine Boga.
Od žeđe i patnja ispucale usne
poljubile su kamen,
na kojemu je počivao valjda
izmoreni Isus.

Svršen je daleki put.

Više nego jedra nosile su ih
žarke molitve i
neodoljiva čežnja.

Jesu li tako Mojsije, Aron i Jozua
čeznuli za obećanom zemljom,
ili smioni argonauti
za zlatnim runom?!

Maslinska Gora šumorom srebrnih grana
govorila im je, da je na njoj
molio i znojio se krvlju i znojem
Bog.

Iza crnih jerusalemskih zidina
čuli su zbor proročkih harfa:
pjevale su
o Njegovoj kolijevci,
Muci, Smrti i Pobjedi.

»Gospode, nijesmo dostojni,
da budemo, što Ti je bio Tvoj Petar,
Jakov ili Ivan,
da nosimo trnov vijenac i križ,
ili prolijemo svu svoju krv
kao Ti,
božanski Jaganjče,«

— vapio je Nikola uzdrhtalom dušom,
uprtim žarkim očima
u visine neba. —

»Ali, Gospode, smiluj se
svojim zadnjim slugama,
roblju,
crvima,
neka i oni sudjeluju s Tobom
u otkupu duša
patnjom i krvlju !«

Iz četiri grla kao
iz četiri arhanđelske trublje
vinuo se je k rajskim pragovima
potresni :
»Amen !«

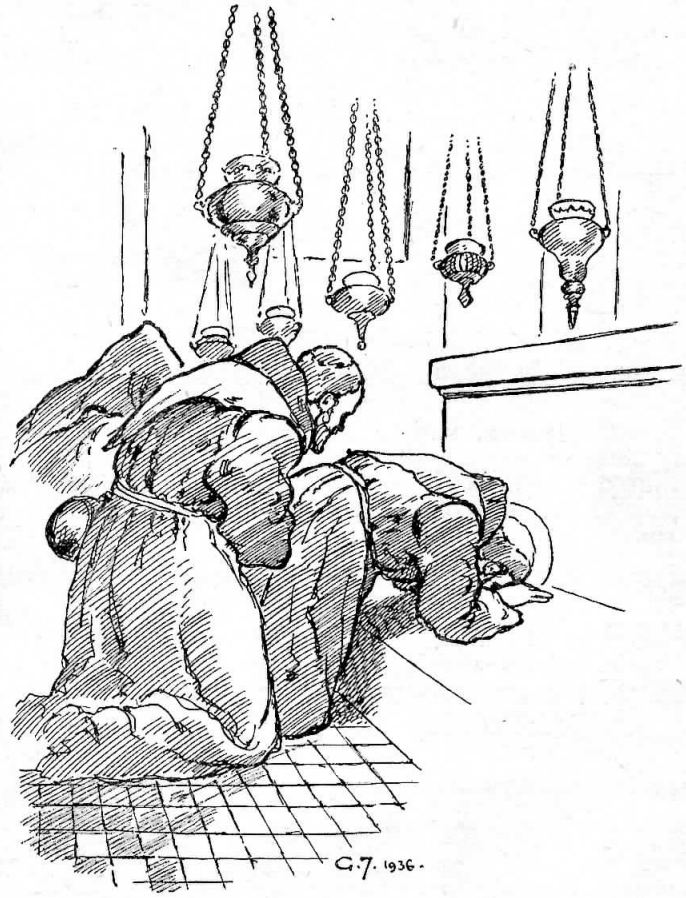

NA ISUSOVU GROBU

MOLITVA NA ISUSOVU GROBU

Tišina. Rekao bih: jutro je Uskrsnuća, kad je anđeo ogrnut blještavilom raja čuvao netom ispražnjeni Grob, u kojemu je jutarnji lahor draškao bijelu plahtu, što je omotavala najsvetije Tijelo.

Nije se vidjelo svježe jutarnje sunce, jer ga je sakrivala mistično tamna kupola hrama. Njega su zamjenjivali veseli žišci u srebrnim kandilima, što su lebdjeli nad zlatnim uljem i mirisali mirisom aloja i narda podsjećajući na miris u rukama Mandaljene.

U okviru Groba nije sjalo lice anđela. Mjesto njega smramoriše se četiri isposnička produhovljena lika. Zlatne brade blistahu im na prsima, prekritima grubim suknom. Oči ispunjene rajskom vizijom počivahu na vršcima sklopljenih prstiju, s kojih prosijevahu plamenovi — molitve i kliktahu kao psalmi i — vijahu se poput tamnjanova dima sa žrtvenika njihova proširenog srca.

Na odlučan put spremalo se njihovo cijelo biće. Ustadoše. Iz obližnjeg Tabernakula prosu se rijeka svjetlosti i pokaza im put.

Oni se uputiše u njezinu sjaju...

BL. NIKOLA S DRUGOVIMA TRAŽI, DA BUDU PUŠTENI PRED KADIJU

PRED JERUSALEMSKIM KADIJOM

»Kadijo, mi smo vijesnici Boga. I k tebi
dođosmo eto, da ti pokažemo stazu,
što vodi k Njemu. Lutaš. I nikada ne bi
tom stramputicom stigo u blaženstva oazu.

Vara te tvoj Prorok, kada govori o raju
punom odaliska bijelih, što cvatu ženskom draži,
i o gozbama tečnim u cvijeću, u razbludi, u sjaju.
Sve su to, kadijo, varke. Laži, laži, laži.

Duša je bestjelesna. Ne draže zemne je slasti.
Od Boga živi u Bogu. U vječnoj Ljubavi plamen.
I sretna samo je onda, kada bez ljage i strasti
Njemu u zagrljaj padne nevina. — Amen.«

»»Drznici! — Takav otrov i prokletinje
rigaju legla zmija, škorpija, pauka...
— Probodoste mi dušu pljujuć na najveće mi svetinje.
Tko vam je zaludio pamet drskošću takova nauka?!««

»Što veliš, jadan kadijo?! Tmuša i tama
majke su mraka. Sunce ne rađa tminu.
Može li zaluditi nas Bog, kad istina je sama?!
To nam je objavio On po svome Bogu — Sinu.

PRED JERUSALEMSKIM KADIJOM

I taj Učitelj — u kraju je ovom
posvjedočio svima božansko svoje podrijetlo
čudesima, uskrsnućem i naukom novom.
Njemu se pokloni, kadijo. On je Život i Svijetlo!«

»»Njemu se pokloni, kadijo... ?! Uh, to je paklenski drsko...
Lažovi, buntovnici, kao što Bog je vaš, i vi ste!
Na smrt kroz bičeve, lomaču! — Oh, vidim živjeti vam je mrsko.««

»Pa to i mi tražimo.«

»»To vas i čeka.««

»Hvala Ti, Kristе!«

PREDANI NA MUKE

U TAMNICI

Crna, teška tama ispunja podzemni prostor.,
Miriše pljesnjiva vlaga i svježa ljudska krv.
Modro krvave, nabrekle zmije oplele su
četiri mučenička gola tijela.

Svezane ruke zarđalim lancima
bolne su kuke, na kojima vise
gvozdenim obručem ukliještena čela,
splasnute grudi i protegnute noge.

Jesu li mrtvi ? !
Ništa se ne čuje.
Samo od časa do časa
kapne :
kap...
kap...
sveta krv.

Jesu li mrtvi ? !
Nepomični su...
Žarko rumene ruže
na alabastarskoj bjelini njihovih prsiju
cvjetaju...
Iz priklopljenih očiju
prodire sjaj...
Na usnama im je smiješak.

Ne. Živi su.
Razgovaraju s Bogom...

A zatim čuo se tihi pjev :
»Glasom svojim ka Gospodu vapim,
glasom svojim Gospodu se molim...
Izvadi iz tamnice dušu našu,
da slavi Ime Tvoje.
Čekaju nas pravedni,
dok nas nadariš...«

VEZANI U TAMNICI

Zadnja pjesma
Isusovih labudava,
koju prekinuše fijuci kandžija,
grdne psovke i muklo trganje
mučeničkih tjelesa
s okrvavljenih stupova.

S istočnih gora
zavirilo je kroz crne rešetke
kao samilosni prijatelj dobro sunce:
o četiri avetna stupa
njihala su se još samo
krvava mučila...

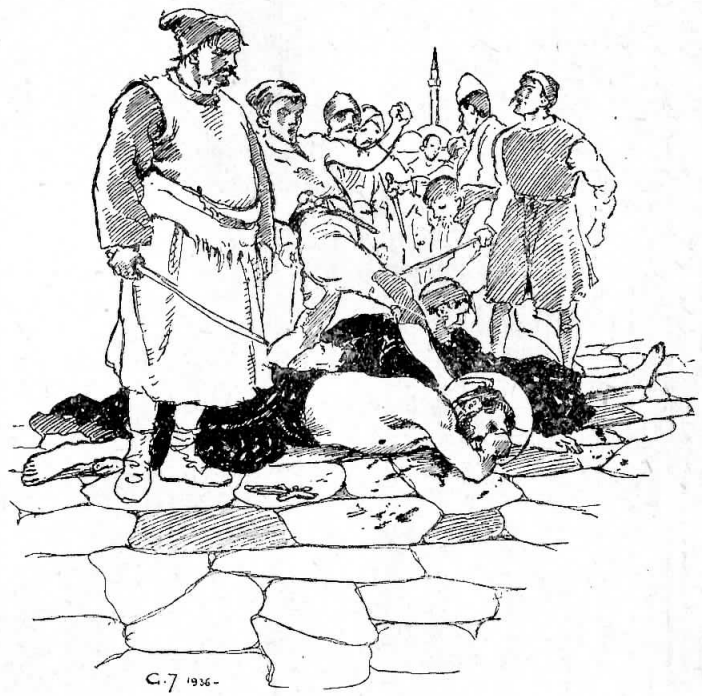

MUČENIČKI UBIJENI

APOTEOZA

Dogara lomača. Crveno sive ponjave
plamena i dima padaju — dogaraju.
I sliježu se na četiri mučenička tijela,
što se na hrpama žerave
od bičeva, tamnice i života odmaraju.

Nemoćan bio je dželat. Vatra u pepelu gasi se.
Oni su tu — neizgoreni: stupovi od mjedi.
Tirani bulje pobijeđeni.
A rugahu se ludilu križa,
mukama i njihovoj bijedi.

Sve je obuzela strašna tjeskoba.
Na toj rudini, gdje žrtve slave pobjedu,
nastao je mir.
Čudan mir pustinjskog jutra,
prašumskog podneva — zaboravljenoga groba.

Nenadano. Neopažen. S tajanstvene staze
Pojavio se Pavao iz Tarsa.

»Još ljudsko srce ne okusi nigda,
nit oko vidje, niti uho ču,
što je pripremio Bog
onima, koji Ga ljube...«

zagrmio je njegov glas,
kao da nebesko bruji kube.

MRTVI NA LOMAČI

MOLITVA ISUSU
U ČAST BL. NIKOLE TAVILIĆA

Isuse!

Kroz zadnju svoju suzu, što si je isplakao kao Bog-Čovjek u trenutku smrti, vidio si i hrvatski narod, koji Ti je kroz tisuće godina prisegao svoju vjernost.

Taj narod otkupio je svoju prisegu krvlju svojom, spaljenim ognjištima svojim, progonstvom, glađu, umiranjem bez smrti, borbama, što ih je vodio za Tvoj Križ i svoju slobodu.

Isuse!

Ti, Tvoj Križ i borba za slobodu, koju čovjek, kao Tvoj najplemenitiji stvor na zemlji, mora da imade, povijest je vjekovne Mučenice, ponosne Patnice, Majke junaka, Najljepše pod Tvojim zvijezdama, vječno mlade Hrvatske.

Ona se združila s Vjerom, koju si Ti objavio. Tvoje Evanđelje njezina je Velika Povelja slobode. Na Pećini, što si je Ti sazdao, savila je svoje gnijezdo, mili svoj stan, bijela golubica Tvoja — Hrvatska Tvoja.

Sjeknule su munje, grunuli su gromovi, razbješnjeli su se vihrovi. Izranili su Tvoju golubicu, ali je nijesu ubili.

Na njoj je ona i danas. Tebi guče glasom psalma i vjernošću doživotne zaručnice.

Apostol i Kralj: Petar i Tomislav pobratimiše se za sve vjekove.

Pjeva Ti bijela golubica, pa i kad je ranjena. Klikću Ti njezina polja, rijeke i potoci. Najviši vrhunci i sitni bregovi.

Šumi njezino more veličajni hvalospjev na podnožju Tvojih oltara.

Ali kad bismo bili legendarni divovi, prenijeli bismo na našim plećima brda naša, rijeke, more, doline i oranice naše u Tvoju domovinu, gdje si Ti živio, naučavao, trpio i umro. Neka Tvoja i naša domovina budu jedno. Da dišemo zrak, što si ga Ti disao, da nas grije isto sunce, što je Tebe grijalo od Betlehema preko Golgote do Maslinske gore.

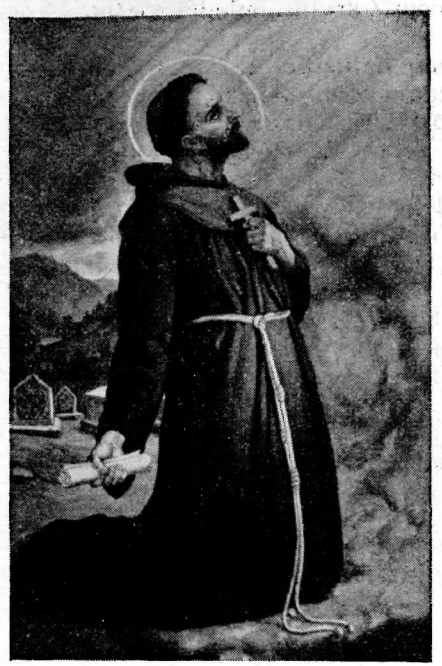

BL. NIKOLA TAVILIĆU,
MOLI ZA HRVATSKI NAROD!

Ali to je samo san. Lijepi san.

Ipak nijesmo mogli živjeti bez one grude, koju si Ti blagoslovio svojim djevičanskim hodom, natopio svojim božanskim znojem i krvlju, oplodio vječno — spasonosnom riječju.

Izabrali smo najljepše, što smo imali — Njega, sina najsimpatičnijega sveca, Asiškog Siromaha, koji je svojim sinovima ostavio u baštinu dvije najljepše ostavštine: ljubav prema Tebi i žarko domoljublje.

Izabrali smo Njega, cvijet plemenite hrvatske krvi — mladoga Nikolu Tavilića, da u Tvojoj domovini posvjedoči svoju i našu ljubav prema Tebi.

I posvjedočio ju je junačkom borbom — mučeništvom.

Tamo je kucalo njegovo srce, a s njime i srce cijele Hrvatske. Tamo je prolio svoju nevinu krv, tamo je ostavio prah svoga tijela: a to je najljepši dio hrvatske zemlje. U Tvojoj domovini stvorili smo malu Hrvatsku.

Nagradio si njegovu ljubav. Skupo si platio njegovu krv. Mučeništvo si mu ovjenčao aureolom raja. Dvostruko si zadužio i nas.

Isuse!

Kako si ga uzvisio na nebesima, tako neka bude uzvišen i na zemlji. Bio najljepši dragulj Tebi i nama u kraljevskoj kruni Hrvatske Tvoje. — Amen.

SADRŽAJ:

VIJOLIĆEVE PJESME

		Strana
1.	EXCELSIOR	9
2.	NA BRIBIRSKOM BRDU	11
3.	RIVO TORTO	15
4.	POVRATAK U RODNI KRAJ	19
5.	PRVI POGLED U BOGUMILSKU BOSNU	20
6.	BOGUMILSKI DJED	22
7.	NA POLASKU U KRISTOVU DOMOVINU	26
8.	NA CILJU	29
9.	MOLITVA NA ISUSOVU GROBU	32
10.	PRED JERUSALEMSKIM KADIJOM	34
11.	U TAMNICI	38
12.	APOTEOZA	42
13.	MOLITVA ISUSU	44

JURKIĆEVE SLIKE

1.	MALI POBOŽNI NIKOLA	8
2.	KAO MLADI FRANJEVAC U BRIBIRU	10
3.	U SVETOM ZANOSU U RIVO - TORTU	14
4.	PROPOVIJED MEĐU BOGUMILIMA	20—21
5.	PRED SVETIM GRADOM JERUSALEMOM	28
6.	NA ISUSOVU GROBU	31
7.	BL. NIKOLA S DRUGOVIMA TRAŽI, DA BUDU PUŠTENI PRED KADIJU	33
8.	PRED JERUSALEMSKIM KADIJOM	35
9.	PREDANI NA MUKE	37
10.	VEZANI U TAMNICI	39
11.	MUČENIČKI UBIJENI	41
12.	MRTVI NA LOMAČI	43
13.	BL. NIKOLA TAVILIĆ MOLI ZA HRVATSKI NAROD	45

BALTAZAR VIJOLIĆ

CVIJET HRVATSKE KRVI

PJESME O SVETOM HRVATU

SA SLIKAMA GABRIJELA JURKIĆA

IZDAO HRVATSKI ODBOR
ZA SVETU ZEMLJU
U ZAGREBU 1939